

Atatürk Dönemi Sonrası Türk Silahlı Kuvvetleri ve Siyasal Sistem

İçeriği Yazan: [Erhan SALMAN](#) [1] Zaman: Çar, 18/01/2012 - 14:34

12 Eylül DARBESİNİ gerçekleştiren cuntacılar arasında hayatta olan **Kenan Evren** ve **Tahsin Şahinkaya**'yı kapsayacak şekilde hesap sorulması, demokratik sistemin, sivil ve bürokrat kesimlerce içlerine sindirilmesi babında önemli bir hukuki adımdır.

Mahkeme, 12 Eylül döneminin yargılanmasını içeren **İDDİANAME**'Yİ kabul etmiş. Bu durumda, Kenan Evren ve Tahsin Şahinkaya'nın mahkeme önünde yargılanmalarının da önü açılmış oldu.

Ülkemiz, neredeyse, 100 yıl veya 100 yıldan daha fazla bir **demokratik yönetim bilincine** ve **tecrübesine** sahip olmuşsa da, Cumhuriyet Türkiye'sinin kurucuları, **Atatürk'ün ölümünden** sonra, deyim yerindeyse, ne **demokratik teamüllere** ne de **millete**, ülke yönetimi babında güvenememiştir. Bu doğrultuda, **Türk Silahlı Kuvvetleri, 27 Mayıs'da, 12 Eylül'de, 28 Şubat'ta, fiilî anlamda, 28 Nisan da ise, değişen teknolojik dünyaya uyumlu e-muhtıra vererek, siyasal sisteme ve idareye müdahale ederek ülkenin idaresinde söz sahibi olduklarını "hatırlatmak" istemişlerdir.**

Türkiye'ye, ülkemizdeki siyasal sisteme, yasama-yürütme-yargı üçlemesine, halkın demokratik sistem kültürüne bakarken; **ordumuzun, Cumhuriyet Türkiye'si** kurulurken üstlendiği **misyona** da bakmak durumundayız. Türkiye, **Osmanlı İmparatorluğu'nun** tek bakiyesi **Anadolu topraklarında** kurulurken, sadece, emperyalist devletlerle mücadele etmiyor; ülkedeki **gerici, tutucu, ilerlemeye** karşı, hayatları süresince alıştıkları **gelenek-göreneklerin** dışına çıkmakta zorlanan, hanisi **çıkamak istemeyen** ülke içindeki yurttaşlar ve idarecilerle de uğraşmak ve mücadele etmek durumundaydı.

Mustafa Kemal **ATATÜRK** ve onun gibi **"ilerici"** ve **"aydın"** fikri yapıya sahip komutanlar, Anadolu topraklarını, emperyalist güçlere karşı savunmuş, ve bu toprakları tekrar Türk yurdu yapmak için de işgalci devletlerle çetin bir savaşa girerek, bu savaştan muzaffer olarak da çıkmışlardır. Lâkin, ülkenin, bağımsızlaştırılması, yabancı ülkelerin askerlerinden ve diplomatlarından arındırılması, o ülkenin; Atatürk'ün her daim kafasında kurduğu ve dizayn ettiği **"muasır medeniyet"** ülküsüne erişmesine de yetmiyordu.

Türk Silahlı Kuvvetleri, Kurtuluş Savaşını, kazanmış, ülkeyi emperyalist hegemonyacı devletlerden arındırmış, halkın canını, malını, namusunu korumuş ve tekrar leke sürülmeyecek duruma getirmiş olmasına getirmiş idi, fakat ülkedeki sorunların birhâl yoluna da sokulması gerekiyordu.

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra, artık ülkemizde **"askeri kimliğiyle"**

Sosyal Medya: [Facebook](#) | [Twitter](#)

değil, “**devlet adamlığı kimliğiyle**” yer edinecekti. Ülkenin savunulması ve bağımsızlaştırılması aşamasında askeri öncelikler bilinciyle hareket eden Mustafa Kemal **ATATÜRK**, ülkemizin, tam anlamıyla “**devletleştirilme**”, kalkınma, ilerleme, ve nihayetinde “**muasır medeniyet**” tasavvurlarında, Türk Milletinin önüne “**devlet adamı**” titriyle çıkacak, bu doğrultuda milli bir devlet inşasında da dönem itibarıyla çok başarılı işlere imza atacaktır.

Dememiz o ki, **Türk Silahlı Kuvvetleri**, ülkemizin, resmi anlamda kurulması, teşkilatlandırılması öncelerinde en önemli görevleri icra ederek, yurdumuzu, **düşman postallarından** temizlemiştir.

Pekâlâ, ordumuz, daha sonraları ülkemizde modernleşme ve kalkınma hamlelerinde de kendi namına üstüne düşen sorumlulukları, tarihi misyonu çerçevesinde gerçekleştirerek, ülkemizin ilerlemesine katma değer sağlamıştır.

Bir bakıma, ordumuzu, Türk yurdunun “**modernleşmesinde**” başat faktör olarak gösterebiliriz. **Osmanlı İmparatorluğu** coğrafyasında parçalı hâlde *tebaâ* durumunda olan insanlar, **TSK’nin çabaları**, bu bünyede subaylık yapmış insanların aydın ve ilerici fikri yapıya sahip olmaları sayesinde, *Cumhuriyet Türkiye’sinde* “**vatandaş**” namına sahip olmuş, medeni bir ülkede sahip olunması gereken birçok hakka da kavuşmuşlardır.

Bu bağlamda, “**yiğidi öldür hakkını ver**” şiarından hareketle ordumuzun, toplumumuzdaki yeri ve önemi “**aşikârdır**”. Tüm bu ilerlemeler doğrultusunda, Mustafa Kemal **ATATÜRK**, savaş alanlarındaki **kahramanlığı, cesaretperverliği**, ülkesi ve milleti için biran düşünmeden kendisini feda edebilecek kadar **aidiyetliklerine** sıkı sıkı bağlı olması düzlemlerinde gösterdiği “**basiret**” ve “**dik duruşları**”; siyaset alanına geçtiğinde de göstermiştir. Mustafa Kemal **ATATÜRK**, *Türkiye Cumhuriyeti’nin* ilk “**Cumhurbaşkanı**” olduğunda, artık o bir asker değil, “**devlet adamı**”dır. Askeri üniformasını çıkarmış, ülkesine, “**devletleşme**” çabasındaki yurduna, birlik ve bütünlüğü gözetici **bir millet yaratma** mesaisindeki Milletine, bir politikacı ve devlet adamı titriyle hizmet etmekte ve yine **kendisini, yüce Millete vakfetmektedir**.

Kanımca, benim görüşümdür, demokrasiye, halk iradesine ve egemenliğine o kadar çok güvenmekte ve inanmaktadır ki, yakın mesai asker arkadaşlarına, siyasetle uğraşacaksanız, üniformanızı çıkarıp gelin; yani ya askerlik ya da siyaset demiş bir kişidir, ulu önder ATATÜRK.

Bu bağlamda, evet, Türk Silahlı Kuvvetleri’nin, Türkiye’nin “Cumhuriyet” rejimi altında ilerlerken, modernleşirken, önemli işlevleri olmuştur. Lâkin, ordu, siyaset, demokrasi tartışmalarında; bunların hercümerç olarak birbirinin alanına girerek bir kaosa neden olmasında, **Mustafa Kemal Atatürk’ü çok başka ve ilkeli bir yere** koymamız gerekmektedir. Bana göre, **ATATÜRK’ÜN** tüm yaşam döneminde gösterdiği, **demokratik sisteme ve millet egemenliğine** “saygıdır”. **Ülkemizin, 27 Mayıs darbesinden başlamak üzere, dönem dönem (10 yılda bir maruz kaldığı gayrimeşruluklar) tecrübe etmek durumunda kaldığı askerî müdahaleler, Mustafa Kemal Atatürk sonrası bir siyasal sistem ve sistem içinde ordunun işlevi olarak görülmeli ve değerlendirilmelidir.**

27 MAYIS DARBESİNE giden süreçte, **İsmet İNÖNÜ**, darbeye göz yummakla ve bu sürecin önünün kesilmesine çabalamamakla suçlanır. Bir bakıma, İsmet İnönü, darbe karşısında tavrını açıkça demokrasiden yana koymamıştır. Az-çok bilinen şeydir, ülkemizde ara sıra kendilerini Atatürkçü diye takdim edenler; **metafizik** çağrışımlarını andıracak şekilde “**Atamızı**” konuşturur, gündeme dair yorum yapmasını ister, ya da faraziyeden yeniden **19 Mayıs yürüyüşüne** başlatır; vb şeyler, Atamıza günümüz politik veçhelerinde yeniden tekrarlatılır. Tabii ki, bu kesimin en büyük özelliği de kendilerinden başka “**koyu Atatürkçülerin**” olmamasıdır. Yine, bu kesim, Türkiye’nin “**ATASINI**” kendilerine **tapularlar**, tapuladıkları gibi kalmazlar bir de “**tabu**” hâline getirirler. Mustafa Kemal **Atatürk’ü** cam fanus içine koyarak, milletinden ve halkından olabildiğince de **uzaklaştırırlar. Can Dündar’ın**, bir belgeselinde Atatürk’ün sigara içen **insanî yönüne** vurgu yapması, hatırlanacağı gibi büyük bir **infiale** neden olmuştur.

Yani diyorum ki, acaba **GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK**, daha uzun ömürlü olsaydı, 27 Mayıs dönemlerini de içerecek şekilde hayatta olsaydı, yaşadığımız demokratik kırılmaları ve askerî müdahalelerin neden olduğu savrulmaları yaşar mıydık?

ATATÜRK, sizce de demokrasiye ve millet egemenliğiyle iradesine güvenini yitirip, bir askeri müdahaleye rıza gösterir miydi? Ülkesinin, milletin yıllar alacak ve dimağında onulmaz yaralar açacak ezalara reva görülmesine, ses çıkarmaz ya da müsaade eder miydi?

Bir ülkenin, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin seçilmiş **BAŞBAKANINI** asmasına seyirci kalır, vicdanı buna izin verir miydi?

Üstüne canı gibi titrediği **ordusunun**, *milletine eziyet, zulüm, şiddet* eden bir *kurum* hâline gelmesine izin verir miydi? Ya da *Onun* olacağı bir **siyasal sistem**de ordunun, siyasete, milletin demokratik teamüller içindeki iradesine tırpan vurmasına onay verir miydi?

Veya, hem askerlik yaparım hem de siyaset kurumun üstünde demoklesin kılıcı gibi dururum diyecek(bilecek) kişiler, rahatlıkla hükümlerini sürdürebilirler miydi?

Ordu-millet namıyla yedi düvele haddini bildirmiş, şanla ve şerefle vatanını savunmuş, savaş hâlinde bile “insanlığından” taviz vermeyerek, düşmanına bile yeri geldiğinde su vermiş, sıhhiyesini düşmanının tedavisinde kullanmış bir ordunun; kendisini vareden milletin bir fertlerinden olan Hasan'ını, Ahmet'ini, Ali'sini değişen ülke siyaset ve vesayet rejimine, yine dünya konjonktürel durumuna binaen “iç düşman”, “sakıncalı”, “iç tehdit” şeklinde yaftalamasına nasıl bakardı, buna nasıl dayanırdı, ulu önder Mustafa Kemal Atatürk!!?

Bu cümleler, ne kadarda ajitasyon ve demagoji kokuyor öyle değil mi? Hayır, ne ajitasyon ne de demagoji yapıyorum.

Sadece, evet bilinen şeyleri anlatmakta ve ifade etmekteyim.

Ve yine, deminden beridir gevelediğim cümleler, düşünce kırıntıları, tamamen içimden geçen hissiyatlar olup, herhangi bir referans üzerine yazılmış tümcecikler de değildir. Bu veçheden, bu cümleler ve içinde barındırdığı kurgular bütünü, sadece beni bağlamakla beraber, herhangi bir kabulselliği de yoktur.

Fakat, kendimce bazı şeylerin de altının çizilerek belirtilmesi gerektiği düşüncesindeyim. **Ordumuz, Atatürk döneminden sonra, siyasal sisteme eklemlenmiştir.**

Pekâlâ, değişen dünya trendlerine binaen ülkemiz zor süreçlerden geçerken, bu ülkenin bir parçası olan Türk Silahlı Kuvvetlerinin de böyle süreçlerden geçmemesi, herhalde mümkün değildir.

1945-46 II. Dünya Savaşı sonrasında, dünya siyasetinin *kutuplaşmaya* gitmesi, sıcak savaş sürecinden **SOĞUK SAVAŞ** merhalesine geçiş, ülkeleri olduğu kadar, ülkelerin **silahlı kuvvetlerini** de, yeni **konjonktüre adaptasyona** zorladı.

Herkesin bildiği gibi, **Soğuk Savaş konseptinde** bir yanda **Amerika Birleşik Devletleri** ve **Batılı müttefikler...**

Diğer yanda ise, **S.S.C.B** ve **bağdaşıkları ülkeler...**

Türkiye, değişen dünya siyasetine göre, yeni tehlike **“komünizmin”** ileri karakolu idi; ve ülkede **“komünizme”** karşı *cadı avcılığı* başlatılmıştı.

Ülkeler, kendi aralarında yaratılan bloklaşmaya binaen silahlanmaya gidiyor; silah ekseninde birbirleriyle at koşturuyorlardı...

Aynı paralellikte, ülkeler arasında yaratılan kutuplaşma ve yeni **“düşman ve tehlike”** algısına istinaden de devletler; kendi içyapılarında gayrimeşru teşkilatlanma olan **“kontrgerilla** ya da **gladio”** denilen örgütlenmelerle, kendilerine yapılacak somut veya soyut saldırıları, bertaraf etme telaşındalardı.

İşte, Türk Silahlı Kuvvetlerini, siyasal sistemi ve demokrasi oyunu ile onun en önemli aktörü milleti yani millet egemenliğini ve iradesini, bu değişen dünya siyaset koşullarına ve algısına göre, **Atatürk sonrası dönem, Türk Silahlı Kuvvetleri ve siyasal sistem** diye okumalıyız.

SOĞUK SAVAŞ konseptinde yaratılan düşman ve tehlike algısına göre, *ordu*; kendisini *siyasal sistem* içine **eklemlendirerek** politik tavır almıştır. Değindiğimiz darbe süreçlerinde, üretilmiş siyasi kaoslardan hareketle, **devlete** ve **vatan toprağına** sahip çıkarak, *millet* ve *devlet* bütünleşmesini, **“devlet kutsiliğini”** merkeze alarak sağlamak cihetiyle, **TSK**, şimdiye kadar olan süreçlerde siyasete, deyim yerindeyse “boğazına” kadar batmıştır.

Bu sayılan etmenler doğrultusunda, darbe dönemlerinde siyasete yeni bir şekil verilmiş, **27 Mayıs** sonra bir *anayasa* yapılmış; **12 Eylül** darbe sürecinden de sonra *yeni bir anayasa* hazırlanarak, ordunun siyaset içindeki etkinliği ve **“vesayeti”** yasal zeminlerle güçlendirilmiştir. Daha önce, anayasada belirtilmemiş olduğu üzere, son 12 Eylül ihtilali sonrasında yapılan 82 Anayasasında, **Türk Silahlı Kuvvetlerinin**, siyasal sistem içindeki rolleri de bir şekle büründürülmüştür.

Bir de şunu ifade etmek isterim; *Türk Silahlı Kuvvetleri* **“tüzel kişiliğe”** haiz anayasal bir kurumdur. Kurum içindeki subaylar ise birer **“gerçek kişiler”**dir. Kişilerin neden olduğu haksızlıkların ve acıların, **ordunun tamamına teşmil** edilmesi de vicdansızlık olur. Yani, **Türkiye Cumhuriyeti Devleti payidar** olacağı müddetçe, **TSK**’leri de var olacaktır; kurumlar ve devletler **“bakidir”**; bu kurum ve devletlere yön ve nizam veren kişiler de **“gelip-geçicidir”**. Şunu belirtmek istiyorum; TSK’lerine adım atacak kişiler, subay, astsubay, bu ülkeye, bu ülkenin demokratik birikimlerine ve en önemlisi de milli iradeye inanmayacak ve bunlara **“saygı”** duymayacaklardan mürekkep olmayacaktır. Bana göre, bugün için siyasal dizgede, Atatürk dönemi sonrası asker etkinliği yaşamaktayız. Yine bana göre, bu durum, olması gereken bir etkinlik değildi. Ve yine, çoğunlukla askerlerin içinde olduğu **milli iradeye kast** şeklinde toparlanabilecek yargılamalar da, **“olması gerekene”** yaklaşmak veya gelmek içindir.

Erhan SALMAN

iletisim@politikadergisi.com

Yorumlar

dini bir araç olarak

İçeriği Yazan: Okur-Düşünür-Yazar(Doğrulanmamış) Zaman: Per, 19/01/2012 - 13:46

dini bir araç olarak kullanarak, rejimi belli bir dini düşünce doğrultusunda yıkma/değiştirme amacı güdülünce, **“iç düşman”**, **“sakıncalı”**, **“iç tehdit”** gibi kavramlar ortaya çıkmıştır.Öncelikli olarak bu kavramları ortaya çıkaran da olgulardır.Onun göreviydi ya da değildi önemli değil, sonuç olarak TSK’ın bu konudaki mücadelesinin başarısız olduğunu görüyoruz.Belki de her zaman bu konuda tek başına olduğu içindir.

- [İç Siyasa](#) [2]

Kaynak URL (12/05/2024 - 03:08 tarihinde yazdırıldı):

<https://politikadergisi.com/okur-makale/ataturk-donemi-sonrasi-turk-silahli-kuvvetleri-ve-siyasal-sistem>

Bağlantılar:

[1] <https://politikadergisi.com/pd-uye/erhan-salman>

[2] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>